

34 (099.5)
(484.1)

484

Поштарина плаћена.

Год. XX

НОВИ САД 15. IX. 1940.

Број 9

Годишња претплата Д. 120.

Лист излази месечно

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XX

1940

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:

Др. НИКА Ј. ИГЊАТОВИЋ

СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

Садржај: 256 Адвокатска етика. — 257 Принадлежности општ. чиновника — 258 Замерка. Адв. хонорар и заштита земљор. — 259 Доказ за земљор. својство. — 260 Пренос имовине пре Закона о побијању правих дела. — 261 Гонореја и раскидање брачне заједнице. — 262 Извршење у току. — 263 Лозанска декларација, 264 Повреда материјалног права. — 265 Отштета у месечној ренти. — 266 Руковалац заједничке имовине брачних странака и одговорност за заједн. дуг. — 267 Конвалидирање црквеног брака. — 268 Газдарица и небрачни однос. — 269 Касно изнесен доказ у брачн. парници. — 270 Власник уложне књижице према банци. Супротност са списима. Располагање улогом. — 271 Суспензија извршења и јемац. — 272 Захтев на посед дражбеног купца. — 273 Платни налог (I: 1911) расправља се по новом Грпп. — 274 Повраћај у пређашње стање. — 275 Један сведок. Приговор против сведока. — 276 Испуњење обвезнице. — 277 Поступак у тргов. и менич. неспорним стварима. — 278 Пољска штета. — 279 Израчунавање возарине по Жељ. саобр. уредби — 280 Трошак за припремни спис. — 281 Висина адв. хонорара. — 282 Подизање зграде на своме земљишту. — 283 Конкубинат у нади каснијег венчања. — 284 Стање ствари у дисциплин. пресуди.

Никола Пахоруков, инсп. Мин. Правде
Београд.

САД

Аутентично тумачење појединих одредаба Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова

На основу става 2 члана 56 Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова од 25 септембра 1936 године а у споразуму са министрима пољопривреде, финансија и трговине и индустрије издајем:

2) Аутентично тумачење одредбе члана 4 ст. 2 Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова, које гласи:

„Дужник није дужан накнадити веровнику трошкове поступка по Закону о извршењу и обезбеђењу, Стечајном закону и Закону о принудном поравнању ван стечаја, настале по земљорадничким дуговима у времену од 20 априла 1932 године до 25 септембра 1936 године, као ни парничне трошкове по таквим дуговима настале у том времену, осим оних из следећа два става.

Дужник је дужан накнадити веровнику правноснажно досуђене судске трошкове по парницама о постојању, висини или природи земљорадничког дуга, настале у времену од 20 априла 1932 године до 25 септембра 1936 год. Износ тих трошкова прирачунаће се главници. Ако земљорадник својим поступком није дао повода тужби и ако је одмах на првом рочишту признао тужбени захтев, он није дужан накнадити веровнику трошкове поменутих парница.

Дужник је такође дужан накнадити веровнику издатке за таксе за извршене протесте и регистрације земљорадничких меница настале у времену од 20 априла 1932 године до дана ступања на снагу Правилника за извршење Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова. Износ тих издатака прирачунаће се главници.

По захтеву једне или друге стране одлуку о горе изложеним питањима доноси Срески суд по Ванпарничном поступку, с тим да у том погледу важе одредбе члана 54 последње две реченице Уредбе“.

Бр. 1140 У 22 5. I. 1937 год.

„Службене Новине“ број 13-III.

1) Аутентично тумачење ст. 4 чл. 3 Уреебе о ликвидацији земљорадничких дугова које гласи:

„Као тражбине које проистичу из кривичног дела по ст. 4 чл. 3 Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова сматрају

Услед изложеног ревизиону молбу тужених као неосновану ваљало је одбити.

Како тужитељи свој одговор на ревизиону молбу нису поднели у законском року, то је исти као закашњен ваљало одбацити услед чега им није ни досуђен трошак за овај одговор.

Нови Сад, 11 октобра 1939 године.

О укидању имовне заједнице види: ХХ. 248 (са примедбом),

256.

За издржавање малолетника досуђена свога јесте имовина малолетника. Уступање четвртине досуђене своте адвокату на име хонорара, правни је посло којим се малолетник одриче свога права без икакве накнаде, па зато нема важности ни поред одобрења сирочадске власти. (Кс. у Новом Саду, Рев. 687-936).

Касациони суд не уважава ревизију туженога, нападнуту пресуду апелационог суда потврђује.

Разлози: Првостепени је суд тужитељицу са тужбом одбио и пресудио је на исплату парничних првостепених трошкова.

Призивни је суд уважио призив тужитеља, нападнуту пресуду преиначио, повишеном тужбеном захтеву места дао и пресудио туженог да плати тужиоцу 5700 д. глав. спп. те парничне првостепене и призивне трошкове.

Пресуду апелационог суда напада ревизијом тужени, који ставља ревизијски предлог, да се нападнута пресуда преиначи, тужитељ са тужбом одбије и пресуди на исплату парничних првостепених, призивних и ревизионих трошкова.

У разлозима ревизије тужени наводи, да је хонорарни уговор склопио Ф. В. као са старатељом онда још малол. К. В., свога издржавања досуђена је Ф. В. као старатељу мл. К. В., а ова када је постала пунолетна одобрила је хонорарни уговор. Даље се вели у ревизији да је свога

Служб. архива 07/398

за издржавање малол. А., досуђена матери К. В., која потпуно располаже са том свотом, те је за то К. В. као пунолетна могла туженоме дати $\frac{1}{4}$ те своте као хонорар; са мал. А. В., није стајао у правном односу. Постоји, вели се даље у ревизији, повреда материјалног права када је нападнута пресуда сматрала, као имовинску вредност мал. А. В. ону своту која је досуђена његовој матери К., јер је то имовинска вредност једино В. К. из чега следи да је призивни суд повредом закона применио последњи одељак § 113 зак. чл. ХХ. из 1877 год. за хонорарни лист који је склопио са пунолетном В. К.

Ревизија је неоснована.

Издржавање је досуђено мал. А. В. а не његовој матери К.; свота досуђена је за издржавање мал. А.; ради се дакле о имовини мал. А. В. Са хонорарним листом (уговором) крњи се имовина мал. А. В.; ради се о ренти малолетника, јер је издржавање њему досуђено. Малолетни се хонорарним листом одриче свог права (ренте), одриче се у ствари супстанције (свог основног иметка).

Правилно је с тога призивни суд ствар правно проценио када је дао места тужби, јер је хонорарни лист (уговор) на основу § 114 зак. чл. ХХ. из 1877 а у вези § 20 сл. д) истог зак. члана без важности, а то за то што се ради о правном послу којим се је исти (малолетни) одрекао свог права (ренте) без икакве накнаде а такав посао није обавезан за мал. А. као особе која стоји под туторством, па ни за случај када би био и одобрен по туторској власти (§ 113 задњи став зак. чл. ХХ. из 1877).

Ради ових разлога као и оних из призивне пресуде који се као тачни и на закону основани у целости у свајају, ревизија није била уважена већ нападнута пресуда потврђена.

Расположење о ревизијским трошковима није донесено за то што тужитељ, на ревизију туженога, није дао одговор, па трошкова тако није ни било.

Нови Сад, 9 маја 1940 године.

Посао, којим се свота за издржавање детета у целини или делом уступа адвокату на име хонорара, коси се са адвокатском етиком и зато није ваљан. (К. 7348-930).

257.

Редовни суд није надлежан за решавање захтева општ. чиновника за наплату редовних припадљивости, јер су то потраживања јавно правне природе. Остварење јавноправних тражбина само онда спада пред редовне судове, ако је то посебним законом упућено у стварну надлежност редовних судова.

(Кс. у Новом Саду, Рек 83-940).

Касациони суд рекурс тужитеља не уважава и закључак Апелационог суда одобрава.

Разлози: Тужитељ је у тужби навео да је у својству општинског бележника служио у општини С. Л. од јануара месеца 1936 до 9 септембра 1936, али да је одлуком Ср. начелства у В. од 15 септембра 1936, број 14-1936 од дужности удаљен и почев од 1 октобра 1936 обустављена му берива у половини. Одлуком, међутим, Банске управе Дунавске бановине, решење Ср. начелства је поништено, чиме је поново стекао право на задржане му припадљивости у износу од 1512 дин. 80 пара месечних, што укупно износи 47.516 дин. 80 пара. Како општина неће да му ту своту исплати, тужитељ је тражио да ју суд на то обвеже и да ју обвеже да му плати трошкове.

Тужена општина ставила је приговор да решавање о спору, јер се ради о припадљивостима општинскога чиновника, не спада у стварну надлежност редовнога суда, него у надлежност управних власти. Првостепени суд, Окружни суд у Б. Ц., донео је закључак којим је приговор туженога одбио, док је рекурсни суд, Апелациони суд у Новом Саду, закључак Окружног суда преиначио, тужбу одбацио и тужитеља осудио да плати парничне трошкове.

Жалба тужитеља да је Апелациони суд повредио правне прописе није основана. Истина да је овај Касациони суд нарочито до ступања на снагу новог Грпп-а водио ту праксу, да решавање о припадностима општинских намештеника спада у стварну надлежност редовних судова, ако питање о њиховој висини није спорно, или ако је оно већ претходно било на чисто изведено правоснажним решењем надлежних управних власти. Та пракса Касационог суда, међутим, била је нарочито заснована на позитивном пропису §-а 27 Зак. члан 26 из год. 1896 (Закон о управном суду) према коме Управни суд поступа поводом жалбе дигнуте против одлуке муниципалног одбора, која је донесена у питању припадности општинских бележника и других општинских намештеника, уколико је постало спорно питање, да ли намештеницима припада право на припадности и колика им свота на томе правном наслову припада. Из тога законског прописа судови су, па и Касациони суд, изводили закључак, да сва остала спорна питања, а нарочито наплата по управним властима већ утврђених и ликвидних берива општинских чиновника, не спада у делокруг управних власти, него у делокруг редовних судова.

Како је, међутим, зак. чл. XXVI из године 1896 био регулисан делокруг и функције мађарског будимпештанског Управног суда, који у смислу тога зак. чл. на овом правном подручју није никада основан, нити је функционисао; како је, напротив, а на ово правно подручје проширен Закон о Државном савету и управним судовима од 17 маја 1922 године и пословни делокруг Управног суда у Београду простирао се и на ово правно подручје и тај суд радио искључиво у смислу тога нашега југословенског Закона о управним судовима, а по њему ће радити и новоосновани Управни суд у Н. С., јасно је да је зак. чл. XXVI из године 1896 припојењем ових крајева нашој Држави за ово правно подручје у целини изгубио снагу, па да је, према томе, изгубио снагу и напред ци-

тирани пропис његовога §-а 27-ог. Па како је престао сам законски основ по коме је у погледу стварне надлежности за пресуђивање спорних припадности општинских службеника развијена досада владајућа пракса наших судова, престао је и разлог да се Касациони суд и даље држи те досада примењиване праксе у том питању.

Према таквом стању ствари дужност је наших судова да се у погледу стварне надлежности у споровима о припадностима општинских намештеника придржавају искључиво прописа, које им налаже наше позитивно југословенско законодавство. Према, пак, пропису §-а 1-ог нашег новог Грпп., који зак. чл. I из год. 1911 изричито није садржавао, редовни судови позвани су да суде само по приватно-правним споровима парничних странака, а по јавно-правним само онда, ако су они нарочитим зак. прописом упућени у стварну надлежност редовних судова. Како је, међутим, служба општинских намештеника, као лица која стоје у служби јавно-правних самоуправних тела, јавно-правнога, а не приватно-правнога карактера, јавно-правног карактера је и спор о њиховим припадностима које им уз те службе припадају, и то не само у питању да ли им и у коликој мери припадности припадају, него и у питању саме наплате тих припадности. Ако су управне власти искључиво надлежне да општинском намештенику признају или не признају право на припадности које он тражи, онда су оне свакако надлежне и дужне да створе и могућност да се та њихова решења изврше, јер нема никаквог прихватљивога разлога сматрати, да би се једно потраживање из јавно-правног односа претварало и могло претворити у приватно-правно само зато, што се општина устеже, да по управним властима признате и ликвидне припадности своје намештенику неплати. Да питање признања, па и наплате припадности општ. намештеника није приватно-правни, него управни спор, прописује и чл. 15 Зак. о Држ. савету и управним судовима, према коме управни спор постоји тамо, где је актом управне власти повређено какво

право или какав непосредни лични интерес туженога заснован на закону. Према, пак, чл. 16 истога закона под управним властима разумеју се и самоуправне власти.

Зато је ваљало одбити рекурс тужитеља и потврдити закључак Апелационог суда, који је правилно изрекао да је право на принадлежности општинских службеника јавно-правнога, а не приватно-правнога карактера, и да спор о њима спада у стварну надлежност управних власти не само у питању да ли принадлежности општинском намештенику у опште припадају и у каквој висини, него и у питању саме наплате по управним властима већ једном признатих и установљених принадлежности.

Нови Сад, 13 јуна 1940 године.

258.

I. Замерка. — II. Адвокат има права да од своје странке, која није заштићени земљорадник, одмах тражи наплату парничног трошка, на исплату којег је противна странка осуђења, ако је ова странка као заштићени земљорадник, услед међувремено изашлог Закона о заштити земљорадника, дужна да наплату тога трошка изврши по прописима тога закона тек касније и у оброцима.

(Кс. у Н. Саду, Н. Г. I. 574-934).

Ревизију тужене не уважава и побијану пресуду позивнога суда потврђује.

Пресуђује тужену да плати тужитељу, у року од 15 дана под претњом принудног извршења, у име ревизијског трошка своту од 345 динара.

Разлози: Позивни је суд позив тужене одбио и одобрио првостепену пресуду којом је у целости дано места тужби тужитеља, те је тужену пресудио на исплату парничних првостепених и позивних трошкова.

Пресуду позивног суда напада са ревизијом тужена и предлаже, да се нападнута пресуда преиначи и тужба одбије, осуди тужена на исплату свију трошкова

или да се нападнута пресуда укине и ствар врати позивном суду на поновно расправљање и доношење нове пресуде.

Тужена тражи ревизију из разлога бр. 1 § 597 у вези са § 571 Грпп., даље из разлога бр. 3 и 4 § 547 Гр. п. п.

У образложењу своје ревизије тужена наводи, да је правна оцена позивног суда потпуно погрешна када је установио да закон о заштити земљорадника ставља ван снаге споразум између странкама по којем тужитељ има право на трошак тек када буду парнице окончане; у споразуму је установљен рок плаћања парбених трошкова. Навађа даље, да је позивни суд погрешно установио чињеничко стање (број 3 § 597 Гр. п. п.). Истиче се још, да је првостепени суд учинио формалну повреду, јер у току расправе није донео закључак, којом је расправу закључио пре набавке списка као што прописује § 257 Грпп.; ову формалну повреду није позивни суд у својој пресуди упркос жалбе тужене, установио и тиме је дао повода ревизионом разлогу из броја 1 § 597 у вези са § 571 (ништавни разлог).

Тужитељ је на ревизију туженог на време дао одговор.

Ревизија тужене је неоснована.

Неоснован је разлог ништавости из § 597 број 1 у вези са § 571 Грпп. Истина првостепени суд када је одредио набавку списка и закључио расправу није донео формално закључак баш онако како захтева пропис § 257 Грпп., али то за странке није имало никаквих штетних последица, јер се радило само о набавци списка. У осталом тужена није изјавила одмах замерку како то прописује § 260 Грпп. Нижи судови према наведеном нису починили никакву ништавост. Ревизијски разлог из броја 3 § 597 Грпп. тужена није образложила, а у осталом таквог разлога у конкретном случају и нема, јер се пресуда позивног суда не оснива на таковој чињеничкој

претпоставци која стоји у противречности са парничним списима суда првог или другог степена.

Основ је тужбе споразум странака од 19 маја 1930 године. Нижи судови стоје на становишту, да споразум и данас постоји и ако је донесен закон о заштити земљорадника. Тужена напротив хоће, да она није дужна баш према том споразуму исплатити трошкове тужитељу баш за то што је међувремено ступио на снагу закон о заштити земљорадника, те услед тога тужена дошла у немогућност, да од својих дужника утера потраживања, па за то ни тужитељ нема право да тражи своје трошкове који му припадају ако се потраживање утера.

Правилно је установљено по нижим судовима, јер се то установљење не напада, да је тужитељ рад према трошковнику извршио, да је ово одговарајуће адвокатској тарифи и висина установљена од стране суда.

Закон о заштити земљорадника не лишава тужитеља да тражи исплату својих трошкова на основу споразума од 19 маја 1930 године. Тужитељ је тај споразум склопио према стању које је онда владало (*res sic stantibus*), те према ондашњим приликама, тужитељ не би био могао према споразуму тражити своје адвокатске трошкове једино када би био коју парницу изгубио или када који од дужника тужене (који су били утужени) не би имао никаквог иметка, јер су то једина два случаја када се једно потраживање не би било могло утерати према приликама које су владале у моменту када је споразум склопљен.

Није ни један од тих случајева настао, јер су тражбине наплативе, парнице нису изгубљене, па и потраживања укњижбом осигурана. То што је међувремено ступио на снагу закон о заштити земљорадника, према прописима којег има да следи наплата потраживања у корист тужене, не може да иде на штету тужитеља, а у корист тужене која у конкретном случају није заштићена, јер се ради о околности која се није могла предви-

дети у моменту склапања споразума, а што може да се тиче само тужене, чији су дужници заштићени земљорадници а не тужене у односу према тужитељу, који је са своје стране извршио све оне обавезе које је на себе узео у моменту утаначења споразума па према томе стекао и право да тражи своје трошкове.

Неоснован је дакле ревизиони разлог и из броја 4 § 597 Грпп. па је, ради разлога горе наведених требало ревизију тужене као неосновану уважити и пресуду привног суда потврдити.

Расположење о ревизијским трошковима оснива се на прописима из § 152, 143 Грпп.

Нови Сад, 14 јуна 1938 године.

259.

Земљорадничко својство доказује се само таквим уверењем, које је издато према онда важећој Уредби о заштити земљорадника.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 432-1936).

260.

Ако се пренос имовине догодио пре ступања на снагу новог Закона о побијању правних дела ван стечаја, онда се имају применити правила, која су важила пре ступања на снагу новог закона.

(Кс. у Новом Саду, Рев. I. 718-936).

261.

Жена, коју њезин муж зарази гонорејом, има оправдана разлога, да раскине брачну заједницу и напусти свога мужа.

(Кс. у Н. Саду, Рев. I. 153-940).

* * *

XIII. 54.

262.

У смислу чл. 27 Уводног закона за Ии. у погледу

тога, да ли је и када извршење у току, меродаван је дан подношења молбе ради дозволе извршења, а не дан, када је извршење стварно дозвољено.

(Кс у Н. Саду, Рев. I. 44-940).

263.

У смислу Лованске декларације од 30 јуна и 7 јула 1932 год. озакоњене §-ом 109/III. финанс. закона за год. 1936/37, одложене су исплате свих финансијских терета и обвезе које за Краљевину Југославију проистичу из Уговора о миру и хашких споразума наспрам држава, које се користе тим одлагањима, и наспрам њихових држављана. Под називом Краљевине Југославије имају се разумети и сва самоуправна тела јавноправног карактера на територији Краљевине Југославије.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 674-936).

* * *

Пештански први домовинску штеднички завод из Будимпеште поднео је тужбу против Општине К. ради наплате 57.682,58 дин. која је свота остатак зајма, подигнутог код тужитељице 1902 године. I. и II. ст. суд су уважили тужбу, док је Касациони суд услед правног лека преиначио пресуду прививног суда и тужбу одбио као преурањену.

264.

Код ревизијског разлога из тач. 4 §-а 597 Грп. у питању је повреда материјалног права, а не погрешна примена формално правних прописа. Претпоставка је код ревизијског разлога из тач. 4, да је чињенично стање у прививној пресуди утврђено, а да је само на тако установљено стање ствари погрешно примењено материјално право, дакле ту је у питању само погрешно правно пресуђење спора на основу већ утврђеног стања ствари.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 380-937).

265.

Истина, да се оштета за претрпљену радну не-

способност има досудити у првом реду у месечној ренти, али не постоји такво правно правило, које би суду забрањивало, да оштету досуди и у једној своти, узимајући у обзир нарочито личне, имовинске и остале прилике оштећенога и починиоца штете.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 271-935).

* * *

И конкретном случају Касациони суд је нашао, да је досуђена оштета у једној своти (10.000 дин.) баш у интересу самога туженог, јер би он само у име већ доспелих месечних obroка од дана покретања тужбе, са каматама заједно — ако би се месечна рента рачунала само са 100 дин. морао платити отприлике толику своту, колико је тужитељу досуђено, те је очевидно у његовом интересу када се тужитељ задовољава са исплатом своте од свега Динара 10.000.

266.

Док брачне странке живе заједно, руковање заједничке имовине брачних другова припада мужу; исто тако и трошкови и издаци скопчани са том заједничком имовином у првом реду терете имовно способног мужа, који је руковао том заједничком имовином, и који је дужан тај заједнички дуг исплатити из прихода заједничке имовине. Односни део заједничког дуга могао би муж тражити од своје жене само онда, ако се исплата тог дуга није могла учинити из прихода те заједничке имовине, па је муж цео дуг исплатио из искључиво своје имовине. — Но ако муж за време трајања брачне заједнице исплати женин дуг, повратак за жену плаћене своте може од жене тражити само онда, ако је то право изречно задржао, иначе се сматра, да је плаћени износ поклатио жени.

(Кс. у Н. Саду, Рев. 617-935).

Касациони суд услед ревизионе молбе тужене разрешава пресуду прививног суда и упућује тај суд на даљи поступак и доношење нове одлуке у којој има да реши и то питање која ће странка сносити ревизионе

трошкове који се установљавају за тужену у износу од 800 динара.

Разлози: Против тужитеља и тужене, водила је код среског суда у С. О. А. рођ. В. под бр. Г. 1093/1923 парницу ради враћања 25 јутара земље.

Ту су парницу тадањи тужени изгубили и пресуђени, да плате тужитељској страни 62000 дин. првостепених и 8.000 дин. призивних трошкова.

Тужитељ је, како у тужби наводи под притиском извршења исплатио целу ту своту, и сада тражи да му тужена врати половину те своте т. ј. 35000 динара.

Првостепени суд је тужбеном захтеву у целости удовољио, ставши на правно стајалиште да у колико би тужена сматрала да јој припада што од заједничке тековине коју је по њеној тврдњи тужени за време брака сам прибирао и за себе задржао, да то своје потраживање може остваривати у посебној парници као и да га је требало оставити у бракоразводној парници са садањим тужитељем у којој је брак међу њима и разведен.

Призивни суд је призив тужитељице делимично уважио тако, да је досуђену своту снизио на износ од 32.810 дин. нашавши да тужена има, да плати половину досуђених парничних трошкова у уводно поменутој парници само до рочишта од 18 априла 1924, када је јавно бележничком исправом признала да јој је тужиља упитних 25 јутара земље дала не на мираз, већ на уживање до опозива.

Против те пресуде поднела је тужена само ревизиону молбу предлажући да се нападнута пресуда преиначи тужитељ са тужбом одбије и пресуди на снашање парничних, призивних и ревизионих трошкова.

Сматра да је пресуда призивног суда донесена са повредом правних правила да је у супротности са садржином списка, да је погрешно установљено чињеничко стање и из истог изведен погрешан правни закључак.

Жали се, да призивни суд није узео у обзир правну праксу да се за време брачног живота настали дугови

имају сматрати као покриће издатака учињених за домазлук, те да се као такви имају у првом реду покрити из прихода имања брачних другова.

У ту сврху сматра да је призивни суд погрешно, кад није улазио у питање сутековине, нити у том погледу установљавао чињеничко стање.

Нарочито сматра да је погрешно правно стајалиште призивног суда, да и ако је постојао приход од заједничке тековине да муж за време брака није дужан жени рачун полагати.

Пошто тврди да је течајем парнице доказала да је тужитељ за време брака могао из прихода покрити и утужене парничне трошкове, те да је још остало заједничке тековине, сматра да би се пресуда призивног суда требала разрешити да се у том правцу цени доказни поступак и по том ствар коначно одлучи.

Касациони суд разматрајући пресуду призивног суда на основу стања ствари, изнесеног у пресуди, налази да се на темељу истог не може донети коначна одлука.

Правно је наиме правило, да док брачне странке живе заједно, руковање заједничке имовине брачних другова припада мужу; исто тако и трошкови и издаци склопчани са том заједничком имовином у првом реду терете имовно способног мужа, који је руковао том заједничком имовином и који је дужан тај заједнички дуг исплатити из прихода заједничке имовине. Односни део исплаћеног дуга могао би муж тражити од своје жене само онда, ако се исплата дуга није могла учинити из прихода те заједничке имовине, па је муж цео дуг исплатио из искључиво своје имовине.

Правно је правило даље и то, да ако је муж за време трајања брачне заједнице исплатио женин дуг, да повратак за жену плаћене своте може тражити само онда, ако је то право изричито придржао, иначе ће се сматрати плаћени износ као поклон, учињен жени.

Има се дакле установити, да ли је спорну своту платио за време трајања брачне заједнице и да ли је право на повратак приликом исплате изричито задржао.

Како у погледу горњих околности нема установљеног стања ствари, то је ваљало темељем § 543 од. 2 гр. п. п. пресуду призивног суда разрешити и упутити тај суд на даљи поступак и доношење нове одлуке. У новом поступку суд ће имати да установи, да ли се стварно по мужу исплаћени део трошка парнице која се тичала те заједничке имовине, а која је поведена против оба брачна друга, могао исплатити из прихода те имовине, или је тужитељ морао цео дуг исплатити из искључиво своје имовине, па у колико се тај трошак могао намирити из прихода те заједничке имовине, тужба се има одбити.

А ако се установи да је муж и онај део дуга, који би теретио тужену исплатио из искључиво своје имовине, тужба би била основана у погледу своте, досуђене пресудом призивног суда, пошто се против пресуде призивног суда жалио није, узевши дакако у обзир и друго поменуто правно правило у погледу времена исплате дуга и задржања права на повратак плаћене своте од тужене по тужитељу.

Ревизиони трошак установљен је у смислу § 543 од. 4, 508 од. 3, те §§ 424—434 Грпп.

Нови Сад, 20 марта 1940 године.

Види: XIX. 75. 185.

* * *
267.

Чл. 1 Уредбе од 15 марта 1928 године конвалидира црквени брак, закључен у времену овначеном у истом члану само онда, ако касније закљученом црквеном браку не стоји на путу никаква друга законска сметња.

(Кс. у Новом Саду, 338-939).

Касациони суд ревизиону молбу тужитељице одбија.

Разлози: Тужитељица је тражила да се њен брак с туженим, склопљен дне 27 новембра 1921 год. у римо-католичкој цркви св. Рока у С. с туженим, прогласи неважним на основу §§ 29 и 30 зак. чл. XXXI: 1894, јер да је тек касније сазнала да је тужени већ пре тог црквеног брака склопио код С. матичарског звања још 23 јануара 1921 правоваљан брак са Ј. Г. у доказ чега је допринела и извод из матице венчаних.

Туженик се течајем парнице није у опште бранио.

Првостепени суд је тужбу одбио налазећи, да се не може прогласити неважећом веза која се у смислу § 30 зак. чл. XXXI: 1894 године не може у опште сматрати као брак.

Празивни суд је првостепену пресуду потврдио још и из разлога јер брак који је склопио тужени са тужиљом пред црквеном власти нији се могао у смислу § 1 Уредбе Министра правде и Министра унутрашњих дела од 15 марта 1928 број 16891 — У — 70 о важности бракова, склопљених без одржавања битне форме венчања на територији, на којој важи зак. чл. XXXI: 1894, конвалидирати јер му је стојала на путу законска сметња т. ј. правоваљани цивилни брак за ког нема података да је већ престао.

Против те пресуде поднела је тужиља ревизиону молбу предлажући, да се захтеву тужбе удовољи, горе наведени црквени брак њен с туженим прогласи неважним и тужени пресуди на снашање свих парничних трошкова.

Образлажући своју ревизиону молбу сматра, да се упитни брак само онда може сматрати ништавим, ако је у парници ради ништавости таквим проглашен, што баш овом парницом и жели постићи.

Ти ревизијски разлози основани нису.

По § 45 зак. чл. XXXI: 1894 год. ништав је брак, ако је закључен противно § 12 истога закона т. ј. ако приликом закључења каснијег брака, ранији ваљан брак није престао.

Овај § дакле претпоставка да је каснији брак закључен прописно.

Истина, да горе цитирана Уредба у свом чл. 1 конвалидира црквени брак закључен у времену означеном у истом члану, али ту конвалидацију веже за услов да правољаности тога касније закљученог црквеног брака, не буде на путу никаква друга законска сметња. У датом случају пак каснијем црквеном браку је стојала на путу сметња: ранији грађански брак, па се стога на овај црквени брак ни не може применити пропис из чл. 1 споменуте Уредбе, што значи да каснији црквени брак није конвалидиран, па се следствено томе тај црквени брак не може по § 30 Закона о брачном праву сматрати ни у ком случају као брак.

Из ових разлога је призивни суд правилно изрекао, да каснији неконвалидирани црквени брак није брак па зато ни нема места изрицању ништавости брака.

Пошто тако нема разлога, да се призивна пресуда ни разреши ни преиначи, ваљало је у смислу § 543 Грпп. ревизиону молбу тужитељице одбити.

Нови Сад, 22 маја 1940 године.

* * *

Уредбу види: Збирка закона VIII. 13.

268.

Газдарица додуше може тражити противну вредност свога рада и онда, ако се касније, за време трајања службеног уговора развије небрачна веза између ње и њеног господара, али ако је дотична особа већ са том намером дошла у кућу свога господара, да са њиме ступи у небрачни однос, онда се тражбина, као такова, која потиче из небрачног односа, не може судским путем остварити. (Кс. у Новом Саду, Рев. I. 509-939).

Касациони суд ревизиону молбу тужитељице одбија и осуђује тужитељицу да плати туженом на руке њего-

вог правозаступника у року од 15 дана под теретом принудног извршења 495 динара ревизиских трошкова.

Образложење: Није основана жалба тужитељице, да је Апелациони суд повредио формално право при установљењу чињеничког стања и оцени доказа.

Касациони суд је у два маха разрешио пресуду Апелационог суда баш у сврху, да се тачно установи чињенично стање у правцу већ раније израженог правног стајалишта Касационог суда.

Касациони суд је наиме, у својим разрешним решењима стао на то правно стајалиште, да газдарица додуше може тражити противну вредност свога рада и онда, ако се касније, за време трајања службеног уговора развије небрачна веза између ње и њеног господара. Али, ако је дотична особа, већ са том намером дошла у кућу њеног господара, да са њиме ступи у небрачни однос, онда се тражбина, као такова која потиче из небрачног односа, као неморална, не може судским путем остварити.

Апелациони суд је у садањем поступку, поступио у свему по наређењу Касационог суда те је установио чињенично стање брижљивим испитивањем садржине целих парничних списа, а исказе сведока као и остале доказе који не спадају под законска (везена) правила о доказивању, оценио је слободно, уз образложење, које одговара прописима § а 270 зак чл. I. из године 1911, а тако установљено чињенично стање и изведена оцена доказа, спада ван оквира ревизије, те је у смислу §-а 534 зак. чл. I. из године 1911 меродавно и за овај Касациони суд.

Према тако установљеном чињеничном стању пак, умесно је нашао доказаним Апелациони суд, да је тужитељица дошла код туженога у кућу с том намером да са њиме живи као ванбрачна жена и да је одмах по доласку ступила са туженим у ванбрачни однос с тим, да ју касније после смрти своје венчане жене и болесне жене ожени.

Према томе, а с обзиром на напред изложено прав-

но становиште Касационог суда, спорно потраживање потиче из небрачног односа, те као неморално се не може судским путем остварити.

Услед изложеног, ваљало је ревизиону молбу тужитељице као неосновану одбити и у смислу §-а 543 и 508 зак. чл. I. из године 1911 обавезати тужитељицу и на сношење ревизионих трошкова.

Нови Сад, 24 априла 1940 године.

Види: XVII. 72.

* * *

269.

Истина, да се у бракоразводној парници по §-у 677 Грпп. у призивном поступку могу навести нове чињенице и докази, али призивни суд може отклонити те касно изнесене наводе и доказе на основу §-а 222 Грпп., а тај се пропис има према §-у 577 Грпп. применити и у ревизионом поступку.

(Кс. у Новом Саду, Рев. I. 638-935).

Касациони суд ревизиону молбу тужене одбија, пресуду призивног суда одобрава.

Разлози: И првостепени и призивни суд су брак између парничних странака разрешили на основу бракоразводног узрока, означеног у § 80 тачка а) Закона о брачном праву из кривице тужене.

Против призивне пресуде поднела је тужена ревизиону молбу предлажући, да се нападнута пресуда укине и одреди доказивање за кривицу тужитељеву ради развргнућа брачне заједнице, у другом реду да се ревизиона молба уважи и тужба одбије, те коначно, да се брак разведе из кривице тужитељеве. У сваком случају предлаже, да се тужитељ обвезе на исплату свих парничних трошкова.

У образложењу своје ревизионе молбе предлаже сведоке у доказ околности да је тужитељ када је она била наводно принуђена напустити брачну заједницу, јер

ју је одвијао са салаша, нападнувши је циглом, те кад је после тога отишла у кућу свога мужа у Бездан, морала и одавде отићи, јер да са њом уопште није разговарао, већ се после свршена посла у Бездану, вратио опет на свој салаш.

Разлози ревизијски основани нису.

Не стоји навод ревизионе молбе, да њој није била пружена могућност, да у парници своје доказе продуцира.

За одређену расправу две 25 јуна 1932 године је тужитељица звала, што доказује њезино писмо упућено суду још 20 јуна 1932 године, те ако није могла лично доћи, дужна је била постарати се о томе, да на расправи буде заступана по адвокату.

За 26 октобар 1932 године каже, да није могла приступити јер је била болесна. То је међутим требала благовремено пријавити суду, а тек у призиву изнесена ова тврдња поткрепљена лечничким уверењем, истављеним две 3 новембра 1933 године, дакле тек после годину дана, као касно изнесена није се могла уважити тим мање, што је тужена по сведочанству својеручно потписане доставнице прописно била позвана и за 9 септембар 1933 године, па ни тог дана није приступила суду. Према томе није тачна жалба, да у парници туженој није пружена могућност, да продукује своје доказе.

У осталом тужена је поднела призив против првостепене пресуде, потписан по адвокату, па ни у том призиву није тражила преслушање сведока, на које се позива сада у ревизији; нити је тражила доказ на околности, које сада износи у ревизији, и ако је у призиву тражила саслушање додуше — сем једнога — других сведока и на другу околност, која иначе не би била одлучна за судбину овога спора.

Истина, да се у бракоразводној парници по § 677 Грпп. и у призивном поступку могу навести нове чињенице и докази, али призивни суд може отклонити те касно изнесене наводе и доказе, на основу § 222 Грпп., а

тај се пропис има према § 577 Грпп. применити и у ревизионом поступку.

Што се тиче саслушања сведока Ј. Т., тужена не навађа такве околности, из којих би се морало нужно закључивати да она није оно сведочила, што је фактично уведено у записник јер да незна наводно државни језик, па се стога у том погледу жалба тужене не може уважити — да је наиме њен исказ погрешно схваћен.

Пошто не предлеже ревизијски разлози из § 543 Грпп. ни да се разреши, ни да се преиначи призивна пресуда, ваљало је ревизиону молбу тужене одбити.

Нови Сад, 20 марта 1940 године.

Види: XVII. 68, 119.

* * *

270.

И. У односу према банци, власником уложне књижице има се сматрати оно лице, на чије је име банка иставила уложну књижицу и са којим лицем је ступила у правни однос дужника, без обзира на то ко је вршио уплату и без обзира на порекло уложеног новца. — II. Када постоји супротност са списима? — III. Тај израз, да је тужитељица овластила свога мужа, да са улогом, уложеним на име тужитељице, може „диспонирати“, употребљен према банци, приликом истављања уложне књижице, не може се друкчије тумачити, него тако, да муж тужитељчин може подићи улог, а никако тако, да је муж овлашћен од стране тужитељице, да у њезино име закључује такав споразум са банком, да ова исплату улога одложи на неизвесно време. За овакав споразум потребна је посебна пуномоћ.

(Кс. у Новом Саду, Рев. 380-39).

Касациони суд ревизију тужене не уважава, нападнуту пресуду призивног суда потврђује и уједно обвезује тужену да у року од 15 дана под теретом принудног извршења плати тужитељици 1293 динара ревизионих трошкова.

Образложење: Првостепени суд је одбио захтев тужитељице, да јој се изда улог у утуженом износу, који је туженом у року од 90 дана отказан налазећи, да се је тужитељица путем свог супруга споразумела са туженом, да не ће тражити свој улог, док су на снази прописи о заштити земљорадника дотично, док не престане новчана и привредна криза.

Апелациони као призивни суд у Н. Саду је преиначио првостепену пресуду и тужену обвезао на исплату утужене своте јер, да споразум који је тужитељин муж са туженом склопио гледе одгоде исплате улога до горе означеног рока, тужиљу на веже.

Против те пресуде поднела је тужена ревизију предлажући:

I. да се побијана пресуда преиначи, тужиља с тужбом одбије и пресуди на плаћање свих парничних трошкова;
II. да се призивна пресуда, а евентуално и првостепена укине и ствар врати првостепеном суду на поновно претресање и доношење нове одлуке.

Ревизију своју заснива на прописима § 597 т. 2, 3 и 4 Грпп.

Разлози ревизијски нису основани.

Није спорно међу странкама, да је упитни штедионички улог на уложној књижици број 125 код тужене банке уложен на име тужитељице.

Тужена банка се брани тиме, да је тај улог управо заједничка стечена имовина тужитељице и њезима мужа и да по закону муж има право, да располаже с овом имовином.

Ова се одбрана тужене банке није могла уважити зато, јер у односу према банци власником уложне књижице има се сматрати оно лице, на чије је име банка иставила уложну књижицу и са којим лицем је ступила у правни однос дужника, без обзира на то, ко је вршио уплату и на порекло уложеног новца.

То питање који део уложеног новца припада тужи-

тељици, а који део њезином мужу, могао би бити предмет расматрања само у спору, који би настао између брачних другова, а не у овом спору, у коме исплату улога тражи лице, на чије је име истављена уложна кљижица.

Тужена се банка у својој ревизији жали и на то, да је призивни суд противно списима установио, да је тужитељица овластила свога мужа, да подигне новац са уложном књижицом јер је по исказу, два у ревизионој молби споменута сведока тужитељица овластила свога мужа, да са упитним улогом може располагати, диспонирати.

Ни ова жалба није таква да би се она могла уважити.

Супротност са списима постоји само онда, ако призивни суд при установљењу стања ствари пође из тога, да је сведок доказао неку чињеницу, а из записника се види, да је тај сведок баш противно сведочио, или баш то није исказао или се његов исказ није ни простирао на ту околност, или ако је призивни суд нетачно тумачио исказ сведока. Док не предлежи супротност са списима онда, ако су искази преслушаних сведока противречни, па суд од тих разних исказа више сведока прихвати исказ оних сведока на коме заснива своју пресуду.

Сведоци Х. Ј. и П. М. исказали су да је тужена овластила свога мужа, да може из штедионице подићи новац, дакле руковати са улогом, — како је то установио Апелациони суд.

Док су друга два сведока исказала да је жена овластила свога мужа, да са улогом диспонира, располаже.

Призивни суд је од тих разних исказа прихватио исказ прва два сведока, па је базирао своју пресуду на њиховом исказу, а то према раније изложеном није установљење противно списима већ оцена доказа, што не може бити предметом ревизије.

У осталом све да је Апелациони суд и прихватио исказ потоњих сведока и установио, да је тужитељица

овластила свога мужа да диспонира са улогом тај израз (диспонирати) употребљен према банци приликом истављања уложне књижице, не би се могао друкчије тумачити него тако, да муж тужитељичин може подићи улог, а никако тако, да је муж овлаштен од стране тужитељице, да у њезино име закључује такав споразум на основу кога се исплата улога одлаже на неизвесно време.

Како пак у пресуди призивног суда нема података, да је тужитељица посебним пуномоћијем овластима свога мужа да у њезино име закључи са банком споразум о одлагању исплате улога, то по тужитељичином мужу без овлаштења потписани споразум, ни не може везати тужитељицу.

Из ових разлога је ваљало ревизију тужених одбити и не упуштајући се у расматрање осталих жалба, које су према горњем правном стајалишту, овог ревизионог суда постале беспредметне.

Трошак ревизијски досуђен је по § 143 и 152 Грпп. Нови Сад, 21 фебруара 1940 године.

271.

Право извршеника, да по §§ ма 44—46 Закона о извршном поступку, може тражити суспензију даљег извршног поступка, односно укидање даљег поступка, припада и јемцу, који ово своје право може да оствари и путем приговора.

(Кс. у Новом Саду, Рев. 28 1936).

Касациони суд поводом ревизије туженог укида како пресуду призивног тако и I. ст. суда и предмет враћа првостепеном суду на даљи поступак и доношење нове одлуке.

Разлози: Тужени напада пресуду Апелационог суда пре свега зато, што је суд у целости потврдио пресуду I. степеног суда т. ј. одобрио пресуду I. степ. суда и ако је тужитељ на последњој расправи снизио тражбину само

на трошкове. Па како је према томе II. степ. пресудом досуђена читава главница, има право да против ове пресуде уложи ревизију, наводећи да тужитељ нема права да досуђену своту од њега потражују, јер је тужени тврдио да је тужитељ своју тражбину у целости могао намирити из покретнина изворног дужника чије су покретнине на дражби продате, па је куповном ценом ових покретнина тужитељево тражбина била у целости покривена, но он није хтео да своју тражбину тамо наплати, него је покренуо ову парницу против туженога као јемца-платца. Шта више доцније су продате и некретнине изворног дужника, па је тужитељ тамо стварно и добио у целости своју тражбину услед чега је и снизио своје потраживање на последњој призивној расправи само на трошкове ове парнице.

У доказ својих навода позивао се на списе и на сведоке, што суд није хтео набавити и сведоке преслушати, због чега се и жали.

Услед ове жалбе требало је укинути пресуде оба нижа суда и ствар вратити I. степ. суду на поновно расправљање и доношење нове одлуке, пре свега зато што је II. степ. суд судио преко читаве главнице утужене тражбине, па према томе против овакве пресуде, има места ревизионој молби, без обзира на то што је тужитељ своју тражбину, на призивној расправи, снизио само на трошкове, јер суд ово снижење није узео у обзир. Због ове формалне повреде нико се не жали, а овај суд је по званичној дужности не може узети у обзир, јер ова повреда пресуду не чини ништавном.

Према утврђеном стању ствари, тужени је примио јемство за дуг Ч. Хришћанске Потрошачке Задруге као јемац-платца. Но и као такав има право да стави приговор да је тужитељ злонамерно пропустио и плату своје тражбине из покретнина изворног дужника односно покренуо ову парницу и исту водио и онда када су некретнине изворног дужника биле на дражби продате, па је

његова тражбина са куповнином продатих некретнина, била потпуно покривена противно прописима §-а 44., 45. и 46. егзекутивног закона, која околност има утицаја и на питање ко има да сноси трошкове ове парнице.

Истина да овршни закон у тим §§-ма утврђује право извршеника за случај да је оврховодитељево тражбина из продатих покретнина или некретнина по свима изгледима већ покривена, да у том случају извршеник има права тражити суспензију даљег овршног поступка односно укидање даљег поступка. Но без сумње је, да ово право припада и јемцу, па према томе и туженоме и то право своје могао је да остварује у овој парници путем приговора.

Како судови нису одредили доказни поступак у том правцу нити утврдили чињенично стање требало је укинути обе ниже пресуде и ствар вратити I. степ. суду на даљи поступак.

У Новом Саду, 8 маја 1940 године.

272.

Дражбени купац, који је на дражби купљене некретнине даље продао, има право да тражи посед тих некретнина од извршеника, како би могао удовољити својој дужности у погледу предаје поседа даљем купцу саорних некретнина. (Кс у Н. Саду, Рев. I. 41-937).

Касациони суд ревизију тужених не уважава, пресуду призивног суда одобрава и осуђује тужене, да у року од 15 дана под теретом принудног извршења плате тужитељици 224 динара ревизиских трошкова.

Образложење: Првостепени је суд дао тужби места и обавезао тужене да предаду тужитељици спорне некретнине у посед, налазећи да су странке склопиле накнадни споразум, према ком су се тужени обвезали предати тужиљи посед спорних некретнина кад их тужиља буде продала

Призивни је суд потврдио првостепену пресуду, у-

својивши чињенично стање и правно стајалиште првостепеног суда.

Против призивне пресуде поднели су ревизију тужени, предлажући да се призивна пресуда преиначи, тужитељица с тужбом одбије и пресуди на плаћање свих парбених трошкова.

Своју ревизију заснива на пропису § 597 т. 4 Грпп. тврдећи, да би тужиља имала право на покретање ове парнице само у случају, да је њено право на посед јаче од тужениковог права; или пак да је између странака склопљен уговор, по ком би тужиљи припало право тражити посед, што, да у конкретном случају није доказано, јер, да су баш противно доказали сведоци Др. Т. С. и Др. П. Е.

Касациони суд налази, да ревизиски разлози основани нису.

Неспорно је, да је тужиља на јавној судској извршној дражби купила спорне некретнине, те да је дражба постала правоснажном, као и да је тужиља као досталац дражбеним условима удовољила.

Одбрана тужених сводила се само на то, да су они уговорили са тужиљом да остану у поседу спорних некретнина, док се не сврши њихова парница са неким П. по окончању које парнице ће бити онда наводно у стању да прекупе од тужиље спорне некретнине.

Али тужени ни не тврде, да је одбор тужитељице прихватио такав споразум, јер и ако би М. Ј. као директор тужиље и учинио такав споразум са туженима, како о том има података у исказима сведока Др. П. и Др. Т. С., такав споразум, без прихвата управног одбора тужиље, исту не веже, јер такав евентуални споразум директора тужиље са туженима, пошто прелази оквир редовног управљања тужиљиним иметком, нема правне крепости.

У осталом и сами тужени у ревизији признају, да М. Ј. није имао права склапати споразум о предаји по-

седа, па када је тужиља спорне некретнине купила, па затим као власница исте даље продала М. Б. онда је несумњиво она у праву, да може тражити од тужених, чије су некретнине на јавној дражби продате посед истих, како би могла удовољити дужности својој према купцу спорних некретнина т. ј да јој преда према својој обавези посед тих некретнина.

Како према томе не постоји ревизијски разлог, да би тужени имали остати у поседу истих некретнина до окончања парнице, како је горе изложено, ваљало је, јер не предлежи ревизијски разлог из § 597 т. 4 Грпп. да се призивна пресуда преиначи, исту у целости потврдити.

Ревизијски трошак је досуђен по по §§ 143 и 152 Грпп.

Нови Сад, 17 априла 1940 године.

273.

У смислу тач. 2 чл. 37 Уводног закона за Грпп. спор, настао услед приговора, поднесених против платног налога, после ступања на снагу новог Грпп. има се расправљати по новом Грпп.

(Кс. у Н. Саду, Рек. II. 139-939).

274.

Касациони суд је дао места тужитељевој молби за повраћај у пређашње стање, јер је приложеним лекарским уверењем вероватним учињено, да се тужитељев правозаступник у току састављања ревизионе молбе изненада разболео, услед чега је није могао благовремено завршити и суду предати у одређеном року.

(Кс. у Новом Саду, Рев. 110-1938).

275.

1. Нема таквог правног правила, да суд не може установити стање ствари на основу исказа једног све-

дока. — II. Кад тужени код нижих судова није пружио никакав приговор против исказа неког сведока, не може приговор да је тај сведок заинтересован, изнети код ре-визионог суда. (Кс. у Новом Саду, Рев. I. 276-935).

276.

Кад дужник пошпише обвезницу, у којој дозвољава веровнику право залога на своје некретнине, онда може веровник и сам да испуни бројеве уложака, у којима је уписано дужничково власништво тих некретнина.

(Кс. у Новом Саду, Рев. 810-1936).

277.

По § 27 Наредбе бр. 68 300/914 којом је нормиран поступак у трговачким и меничним неспорним стварима, а која и данас важи (чл. 2 Уводног закона за Ва.) ушак и претставка има се предати код првог суда за 8 дана.

(Кс. у Новом Саду, Рек II. 300-1939).

* * *

Наредба је оштампана у св. I. Малог зборника наредба Др. Н. Игњатовића.

278.

Пољска штета има се проценити од случаја до случаја на лицу места.

(Кс. у Новом Саду, Рек. I. 252-939).

279.

По судској пракси за израчунавање возарине по Жељ. саобр. уредби, одлучна је и искључива ознака садржаја пошиљке у товарном листу. Погрешке у ознаци које проузрокују примену више ставке, него што би се то стварно имало по ценнику платити, иде на штету странке.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 401-935).

Из образложења: Пошто је пошиљаоц сам овзначо, да је роба хартија за паковање, те како је у ценнику за исту предвиђена друга висина, него за робу „хартија за паковање необрађена“, то и ако је утврђено по призивном суду, да је послата хартија за паковање необрађена, и да је према томе тачно примењена тарифа крај свега тога тужени по §-у 70 у вези са §-ом 57 Жељ. саобр. уредбе, одговара за разлику наведену у тужби.

280.

За припремни спис, који не садржи у себи неке нове чињеничне наводе, сходно пропису из §-а 485 и 489 зак. чл. I. 1911 год., него само тврђења, која су већ била изнесена у првостепеном поступку, не може се досудити трошак.

(Кс. у Новом Саду, Рев. I. 450-935).

281.

Жалба, да је призивни суд високо установио трошак и награду тужитељима, ако се у жалби на наводе конкретно које ставке сматра жалиоц високо одмеренима и зашто? — не може се узети у обзир, у датом случају тим мање, што је призивни суд све тужитељима досуђене ставке образложио, а тужени то образложење није напао. Осим тога висину појединих досуђених ставака суд је установио према адвокатској тарифи, која је важила у времену, када су извршени поједини радови.

(Кс. у Новом Саду, Рев. I. 604-935).

282.

Сваки сопственик има право, да на своје земљишту подигне зграду, а употребом тог свог права, не чини протуправно дело.

(Кс. у Новом Саду, 1009-938).

Касациони суд ревизију уважава, пресуду призивног суда преиначује и тужитеља са тужбом одбија.

Осуђује тужитеља, да плати туженом у року од 15 дана, под теретом принудног извршења у име првосте-

пених трошкова 796 динара, у име призивних трошкова 675 динара и у име ревизионих 427 динара.

Разлози: Тужена међу осталим напада пресуду Округног као призивног суда и због повреде материјалних правних прописа, те на основу правне оцене ствари наводи да су тужитељи покренули парницу ради заштите својине и обуставу неовлаштеног мешања у њихову својину. Наводи, да је тужена општина на своје земљишту саградила буду, а не на земљишту тужитеља. Према томе тужена није ограничила тужитеља у вршењу права својине и служности. Према томе суд није могао забранити туженој да ограничава право власништва тужитеља.

Ова је жалба основана. Тужена политичка општина саградила је на својој некретнини још 1929 год. буду, коју је издала под закуп. Како је тужена ту буду дигла на своје земљишту, то тим својим чином није повредила никаква права тужитеља, јер сваки сопственик има право да на своје земљишту диже зграде и употребом свога права не чини протуправно дело. Тужена само онда не би имала право на то, да су тужитељи стекли право служности на земљишту тужене, а да је то њихово право подизањем буде било повређено. Међутим тужитељи нису доказали да су било какво право служности стекли на некретнини тужене, то нису ни тврдили, нити је то суд утврдио, нити се жале да је суд повредом правних прописа пропустио да то утврди. Према томе, требало је ревизионој молби тужене места дати нападнуту пресуду мењати и тужитеља са тужбом одбити и осудити их на снашање свих трошкова ове парнице.

Тужитељи у својој тужби управо то износе да град искоришћава улицу на недозвољен начин противно њеној основној намери. Ово питање пак не спада пред суд, него пред Управне власти, а тужитељи и не покрећу тужбу на тој основи, па се о овом питању није могло ни решавати.

У Новом Саду, 6 новембра 1939 године.

283.

Девојка, која је са мушкарцем ступила у конкубинат, иако у нади каснијег венчања, не може од мушкарца тражити награду за послове које је обављала за време конкубината, јер таква тражбина, која потиче из неморалног односа, не може се судским путем остварити.

(Кс. у Новом Саду, Рев. 60-936).

284.

Питање: да ли у пресуди дисциплинског суда утврђење чињенице могу послужити узроком да се осуђеник опустити из службе уз губитак права на личну пензију, спада у круг суђења редовних судова.

(Кс. у Новом Саду, 252-1935).

Касациони суд ревизиону молбу тужитеља одбија и осуђује тужитеља, да плати туженој на руке њеног правозаступника у року од 15 дана под теретом принудног извршења 760 динара ревизиских трошкова.

Разлози: Жалба тужитељева да је Апелациони суд повредио материјално право, када се није упустио у разматрање, да ли је уопште важећа она пресуда, којом је тужитељ дисциплински суђен на отпуст из службе уз губитак права на личну пензију, — није основана.

Није основана та жалба са разлога, јер је Апелациони суд правило изрекао, да се није могао упуштати у разматрање правне ваљаности дисциплинске пресуде која је донешена у законском делокругу од стране надлежне дисциплинске власти и која је правоснажна постала.

Жали се даље тужени, да је Апелациони суд повредио материјално право, када је изрекао да се није могао упуштати ни у разматрање, да ли је одмерена дисциплинска казна оправдана или не, макар што је у питању материјално право тужениково, на личну пензију.

Ова је жалба основана.

Тужитељ тиме, што је код тужене ступио у службу

подвргао се је и дисциплинским прописима тужене за друге. Према томе правоћна пресуда дисциплинског суда обавезна је за њега, уколико се односи на установљење дисциплинске кривице.

У том погледу, ни редовни суд не може стање ствари установљено у дисциплинској пресуди надпрегледати. Но према сталној судској пракси, оно спорно питање, да ли те чињенице могу служити узроком, да се тужилац отпусти из службе уз губитак права на личну пензију, не може бити излучено из круга суђења редовних судова, јер се те чињенице тичу материјалних захтева намештеника из њиховог службовања, као што је то већ у својој међу пресуди број Г. 535-41-931 изрекао овај Касациони суд.

Жали се даље тужитељ, да је Апелациони суд оцењујући ипак питање, да ли су тужитељеве дисциплинске кривице такве тежине, да је изречена казна отпуста из службе уз губитак права на личну пензију ипак оправдана нетачно установио чињеничко стање.

Ова жалба није основана, јер је Апелациони суд у томе погледу установио чињеничко стање брижљивим испитивањем садржине целе парнице, те је у парници допринесене доказа који не спадају под законска (везана) правила о доказивању, слободно оценио, уз образложење које одговара прописима § а 270 Зак. чл. I. из год. 1911 а тако без повреде правних прописа извршена оцена доказа и на основу исте установљено чињенично стање у смислу §-а 534 цитираног закона не може бити предмет ревизије, него је меродавно и за ревизиони суд.

Према тако установљеном чињеничком стању пак, утврђено је: да су кривице тужитељеве наведене у дисциплинској пресуди заиста тако тешке природе да је казна отпуста из службе уз губитак права на личну пензију, изречена у дисц. пресуди, и оправдана.

Жалба тужитељева, да је Апелациони суд повредио формално право, када није одредио по тужитељу пону-

Сл. ч. 1/1918

се тражбине настале поводом кривичног дела утврђеног кривичном пресудом“.

2) Аутентично право тумачење ст. 2 чл. 8 Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова које гласи:

„Прописима Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова није измењена солидарна обавеза главних дужника и јемаца, уколико је она постојала по ранијој дужничкој исправи“.

3) Аутентично тумачење чл. 42 Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова које гласи:

„По предметима из чл. 42 Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова суд доноси одлуку по Ванпарничном поступку сходно пропису чл. 54 Уредбе“.

„Службене Новине“ број 71-XXIV страна 422 од 30 марта 1938 године.

Министар правде,
Др. Н. Суботић, с. р.

Мала збирка судске праксе

Дра Нике Игњатовића, касационог судије у Новоа Саду

- Св. 1 Судска пракса из брачног права - - - Динара 10.—
- Св. 2 Судска пракса из брачно имовног права - Динара 10.—
- Св. 3 Судска пракса из наследног права I. део Динара 10.—
- Св. 4 Судска пракса из наследног права II. део Динара 10.—
- Св. 5 Судска пракса из облигационог права I. део Динара 10.—